Yrkisskeið nr. 1/06

Heiti: Ferðaleiðari

Góðkent av Yrkisútbúgvingarráðnum

(dagf.): 23.08.2019

1. *Stevnumið - endamál og bygnaður*

Endamál: Skeiðið hevur til endamáls at geva lesandi førleika til eftir lokið skeið, at kunna virka sum ferðaleiðari. Gjøgnum menningargrundaða og yrkisliga tilgongd við støði í almennari vitan um Føroyar sum ferðamál - herundir um náttúru, landafrøði, søgu, mál, mentan, samfelagsviðurskifti og føroysk sereyðkenni, skal lesandi vinna sær førleika og hegni at virka sum sjálvstøðugur ferðaleiðari á túrum til gongu og í flutningsførum, á einum ella fleiri fremmandamálum.

Bygnaður: Skeiðið verður skipað sum skiftisskeið og skipað í skeiðseindir. Verkligu og ástøðiligu partarnir fevna til samans umleið 200 undirvísingartímar. Tríggir fjórðingar er ástøðilig undirvísing við floksundirvísing, bólkaarbeiði og fyrilestrum, meðan seinasti fjórðingurin er skipaður sum verklig undirvísing við vitjanum, útferðum og venjingum. Skeiðið endar við eini verkætlan og próvtøku. Skeiðini verða boðin út eftir tørvi og fara partvís fram á góðkendum útbúgvingarstaði og partvíst á útferðarstøðum.

2. *Læruúrtøka:*

Vitan – tann útbúni ferðaleiðarin hevur:

- eina menningargrundaða ástøðiliga og praktiska vitan um føroyska søgu, mentan, samfelag og broytingar, umframt interkulturelt samskifti og mentanarmiðlan í ferðavinnuhøpi
- eina fatan av ferðaleiðarayrkinum, brúk av ástøði og mannagongd, umframt
- eina menningarliga ástøðiliga vitan um yrkisliga hugleiðing og at brúka ástøði og mannagongdir, sum eyðkenna ferðavinnuna og upplivingarøki sum heild
- eina ástøðiliga og praktiska vitan um fakøkið, við serligum denti á túrdesign og upplivingar

Hegni - tann útbúni ferðaleiðarin dugir at:

- brúka mannagongd og amboð og hevur hegnisligan førleika, bundin at mentanarmiðlan, serliga í ferðaleiðarayrkinum og upplivingarøki sum heild
- bera fram yrkisligar mannagongdir og fakligar spurningar og loysnir við samstarvsfelagar og brúkarar annars
- meta um praktiskar og ástøðiligar spurningar, umframt at grunda og velja sínamillum strategiskar loysnir í mun til málbólkin
- samskifta interkulturelt við ymsum persónligum framløguhættum

Førleikar - tann útbúni ferðaleiðarin dugir at:

- ogna sær menningargrundaða tvørfakliga vitan og menna hesa vitan
- handfara fjøltáttaðar og menningarligar støður í arbeiðshøpi
- sjálvstøðugt vera við í fakligum og tvørfakligum samstarvi og vísa ábyrgd í yrkisligum siðvenjukarmi
- menna sínar egnu førleikar

3. *Útbúgvingarheiti:*

Skeiðið gevur teimum, ið hava staðið skeiðið, rætt til at brúka heiti ***Góðkendur Ferðaleiðari*** ella enska heiti ***Certified Guide***

4. *Málbólkur og torleikastig*

Treytin fyri upptøku er, at umsøkjarin

a) hevur fylt 21 ár
b) hevur málsligan førleika í einum ella fleiri fremmandamálum í minsta lagi á B-stigi ella á annan hátt hevur nomið líknandi málførleika. Fremmandamál eru at skilja sum øll mál burtursæð frá skandinavisku málunum (danskt, svenskt og norskt)
c) í ávísum føri kann upptøka eisini fara fram við støði í einari upptøkusamrøðu

5. Undirvísingarinnihaldið

Skeiðini eru býtt upp í 3 høvuðspartar ið innihalda ymsar eindir. (*Sí sundurgreining í fylgiskjali 1*).

A. Vitan um Føroyar – søga, samfelag, mentan, forminnir, mentanararvur, list, náttúra og jarfrøðið
B. Ráðlegging og miðlan – føroyska ferðavinnan, túrdesign, upplivingar, fyrireiking av túrum, samskifti, frásøgukynstur og verkligar venjingar
C. Sjálvstøðug ráðlegging og fremjan – verkætlan

6. Skeiðsskipan

1) Skeiðslongd: Undirvísingin fer fram í einum skúlaári og verður skipað millum ástøðiligt og verkligt innihald. Undirvísingin verður skipað á 4 undirvísingartímar um vikuna, umframt útferðir og vitjanir sum oftast verða lagdar í vikuskiftum.

2) Útbúgvingarstað: Miðnám í Vestmanna

3) Kostnaður: Skeiðskostnaðurin er kr. 4000 fyri hvønn

4) Serlig fortreyt: Prógv í fyrstuhjálp

Fyri at fáa prógv er tað eitt krav at hava staðið góðkent fyrstahjálparskeið. Tey, sum ikki hava fyrstahjálparskeið, ella hava staðið skeið er eldri enn 2 ár, skulu hava staðið góðkent fyrstahjálparskeið, áðrenn ferðaleiðaraskeiðið er lokið. Skúlin samskipar fyrstahjálparskeið við góðkendan veitara, ið næmingurin skal gjalda beinleiðis til skeiðshaldaran

5) Undirvísarar/próvdómarar: Undirvísarar og próvdómarar skulu hava servitan og royndir í teimum evnum, teir undirvísa í.

6) Dømiætlan: Staðið/ikki staðið. Í skeiðstíðini skulu skeiðsluttakararnir til skriftliga roynd í høvðusgongd 1, og við skeiðslok arbeiða við eini sjálvvaldari endaligari verkætlan (heimauppgáva). Evni til verkætlan skal frammanundan góðkennast av skúlanum, og krøv til verkætlan verða lýstar í nærri ásettum reglum í námsskipanini. Lidna verkætlanin skal latast skúlanum í seinasta lagi 14 dagar undan seinasta skeiðsdegi og verjast til eina munnliga próvtøku við skeiðslok.

Próvskjal verður útflýggjað av útbúgvingarstaðnum.

6) Avriksflutningur:

Skeiðið gevur ikki rætt til avriksflutning til víðariútbúgvingar

7) Møtiskylda:

Næmingar hava møtiskyldu til undirvísing á skúlanum og á útferðum. Frávera kann í mesta lagi verða 15% av allari undirvísingini, um skeiðsluttakari skal kunna fara til próvtøku.

5. Aðrar ásetingar

Omanfyri ásettu reglur skulu útgreinast í skeiðsreglum sambært § 5 í kunngerðini um yrkisskeið, og skulu skeiðsreglurnar v.m. verða góðkendar av yrkisnevndini, áðrenn góðkenningarskjalið verður útskrivað. Ferðaleiðaraskeiðið er góðkent av yrkisnevndini hjá Yrkisdeplinum.

Fylgiskal 1. vísir sundurgreining av innihaldinum í gongdini av ymsu skeiðseindunum. Nærri kunning um ymsu skeiðspartanir og lærugreinarnar eru at finna í skeiðslýsing og námsskipanini

<u>Vitan</u> umleið 100 tímar

Eind 1: Føroyar: Søga, samfelag og mentan

Innihald:

- ástøðilig faklig vitan um føroyska søgu og samfelagsviðurskiftir (sosialt, politiskt og búskaparliga, sambandið við Danmark, Norðurlond og ES), stutt yvirlit yvir søguligar hendingar sum t.d. heimasýrislógin, flaggið og politiska skipanin (løgting og landsstýri) og ávirkanir á nútíðar samfelagið
- tvørfaklig vitan um føroyska málið og mentan (t.d. mál, kvæði og dansur, ullin, báturin)
- ástøðilig vitan um gerandismentanina fyrr og nú, búsetingarsøgu og gamlar byggihættir, matur og livikorini, ættarbond og trúðarlív
- kunning um føroyskt vinnulív og føroyska lívsgrundarlagið

Læruúrtøka eftir lokna eind, har tann lesandi skal megna:

- at tulka eina søgu-, samfelags- ella mentanargongd ella hending í tvørfakligum og tíðarbundum samanhangi, umframt at byggja søgugongdina frá tí sermerkta til tað mest vanliga og at brúka søguligu vitanina í sosialari samvirkan við ymsar málbólkar
- sjálvstøðugt at kunna velja og brúka mannagongdir, ið lýsa serlig eyðkenni í søguhendingum, mentanarligum fyribrigdum og almennum samfelagsviðurskiftum í yvirskipaðan siðsøguligan samanhang

Eind 2: Søgulig forminnir, mentanararvur og føroysk list í stuttum

Innihald:

- Innleiðsla um føroysk fornminni (búsetingarsøga, byggihættir, fornleivdir), mentanararvur (matur og brúkslutir) við atliti at menningini í lívsgrundarlagnum í søguligum høpi
- serlig vitan um listasøguligt rák, og hvussu tað kemur til sjóndar í lutum, verkum og framførslum í listarligum høpi
- at duga at greiða frá um fornlutir og siðaarv

Læruúrtøka eftir lokna eind, har tann lesandi skal megna:

- at velja hvørji fornminnilig sereyðkenni hava havt týdning fyri samtíðina og at duga at greiða frá hesum
- at kunna siga frá listasøguligum ráki í lutum, verkum og framførslum

Eind 3: Føroysk náttúra og jarðfrøði

Innihald:

- Gjøgnumgongd av føroysku jarðfrøðini og upphavi Føroya
- Yvirskipað grundleggjandi kunning um jarðfrøðiligu viðurskiftini
- Kunnleiki um føroysku náttúruna, gróður, plantur og djór (t.d. fisk, seyð, fugl, neyt)
- Kunnleiki um at gagnnýta djór og plantur í føroyskum mati
- Umhvørvispolitikkur og burðardygd

Læruúrtøka eftir lokna eind, har tann lesandi skal:

- Vera førur fyri at greiða frá upphavi Føroya og jarðfrøðiligu viðurskiftunum
- Duga at eyðmerkja og greiða frá teimum vanligastu djóra- og plantusløgunum og at gagnnýta tey í matmentanini
- Yvirskipað at greiða frá umhvørvispolitikki, burðardygd, náttúruvernd og friðing í sambandi við ferðavinnu

Ráðlegging og miðlan umleið 80 tímar

1. Ferðavinna í Føroyum, túrdesign og upplivingar
Innihald:

- Ferðavinnan í Føroyum, aktørar og samfelagsligi týdningurin
- Innleiðani kunning um upplivingarhugtakið og upplivingarøki
- Umhvørvið og burðardygg ferðavinna
- Rúmligar broytingartilgongdir í føroyskum ferðavinnuhøpi við atliti at høvuðsstaðarøkinum
- Design av upplivingum og túrtænastum
- Innleiðandi miðla- og mikrofonteknikkur og mentanarmiðlan í víðari merking
- Innleiðandi ferðaleiðarateknikk í bussi og á gongutúrum
- Framløgur og eftirmeting

Læruúrtøkur, har tann lesandi skal:

- í mennandi lærutilgongdini kunna brúka vitan og førleikar úr A-tilgongdini til at leggja til rættis og grunda túrdesign fyri einum málbólki í ferðleiðarahøpi
- vera førur fyri at menna tíðarbundin og rúmshátt túrprodukt í ferðavinnuhøpi (hvat túrurin grunda tær ymsu fasurnar á einum túri frá hugskoti til ítøkiliga ætlan við atlit til málbólk, val av farleið(rutu), at siga frá støðum og lutum, til at fremja túrin í verki
- duga grundleggjandi ferðaleiðara- og framløguteknikk á túrum
- duga mikrofonteknikk til at miðla vitan um tað ið er at síggja
- vera førur fyri at meta um uppskot, møguleikar og loysnir til túrdesign, bæði hjá sær sjálvum og hjá øðrum lesandi

2. Staðkend fyrireiking av túrum
Innihald:

- Broytingar gjøgnum tíð og stað í tí ávísa økinum
- Staðbundna og yrkisbundna mentanarmiðling í ávísa økinum
- Økisferðavinna, aktørar og fyritøkur
- Trygd til gongu, í flutnigsfari og á sjógvi

Læruúrtøka, har tann lesandi skal megna at:

- kunna tulka lutir og tilburðir í økinum í tvørfakligum høpi – fakspesifikt og søguliga, og siga frá bæði tí serstaka og til tað vanliga
- kunna velja ymisk evni og ymsar hendingar til serligar málbólkar og grundgeva fyri sínum vali
- duga at praktisera og greiða frá ferðafólkatrygd í mun til umstøðurnar

3. Samskifti, frásøgukynstur og praktiskar venjingar
Innihald:

- Kunning um teori og mannagongd í retorikki, samskifti og miðlateknikki
- Persónligar framløgur í verki og rundvísing á mentanarstovnum
- Handfaring av bólkum og kunning um ferðaleiðarateknikk á túrum til gongu og akfari
- Kunning um mikrofonteknikk og at miðla evni yvirhøvur
- Praktisk venjing og miðling á túrum til gongu og í akfari

Lærurúrtøkan, har tann lesandi skal:

- Kunna velja út og miðla fakligt vitan við støði í tí sum ferðafólk síggja
- Kunna miðla tað sædda og fara frá tí ítøkiliga til tað meira samanfatandi
- Kunna avrika, so at ein trúverd og sannførandi ferðafólkaupplivíng fæst burturúr

- Yvirhøvur duga at seta seg inn í og brúka ymsan miðlateknikk í ymsum høpi
- Kunna duga at vísa runt á einum mentanarstovni og brúka logistiska strategi, ið optimerar ferðafólkaupplivingina fyri ein ávísan málbólk
- Arbeiða málrætta við ræddar- og kropsmáli so tey ferðandi fáa sum mest burturúr
- Duga at handfara og menna sín egna framførslustíl
- Menna førleikan til at vitja á mentanarstovnum í samsvari við galdandi sið og reglur í sambandi við ferðaleiðarayrkið
- Duga at skapa eina ferðafólkauppliving, tá ið høvi býðst

Endalig verkætlan umleið 20 tímar

Tvær vikur undan skeiðið endar, skulu tey lesandi á skeiðinum sjálvstøðugt leggja eina ætlan fyri ein skipaðan túr, ið skal fremjast í verki, og verjast saman við próvhoyrara og próvdómara.

Tíðarætlan: Frammanundan, verður leiðbeining latin næmingunum. Arbeiðsvikan er 2 vikur og leiðbeiningin fer fram vikuni framman undan. Tíð verður sett av til felags spurnatíma.

Skrivlig synopsis: Áðrenn næmingurin skal gera túrin í praksis, skal hann lata skrivliga synopsis yvir túrin inn í seinasta lagi 5 dagar áðrenn ta praktisku royndina. Synopsis skal í punktformi vísa:

- Starttíð og byrjunarstað fyri túrin (nær og hvar)
- Stevnubólkur (aldur, kyn, tjóðskap, heilsuførleiki, útbúgving)
- Mál (lýsa tað mál, ið verður brúkt á túrinum: enskt ella annað fremmandamá)
- Leið - ella rutuávísing, túrlongd sum vísir hegni yvir at halda eina tíðarætlan í minuttum á túrinum
- Týðandi steðgistøð við evnum úr føroyskari mentan og søgu, umframt ávísing av talutíð á hvørjum steðgistað
- Týðandi steðgistøð við evnum úr føroyskari náttúru, dýraríki og list
- Týðandi steðgistøð við serligum denti á estetiskar upplivingar
- Endastað fyri túrin

Túrlongd: Longdin á tí skipaða túrinum skal vera nágreinilga 1 tími klokkutími.

Mál: Partur av próvtøkuni – umleið triðingurin - skal gerast á valdum fremmandamáli, tvs. tosa tey í stevnubólkinum enskt, skal túrurin gerast á enskum. Er stevnubólkurin av øðrum tjóðskapi, verður túrurin gjørdur á øðrum máli.

Innihaldið av túrinum: Tann skipaði túrurin skal fevna um ymsu evnini í skeiðnum. Høvuðsdentin av túrinum skal verða á eitt av hesum 3 evnum, men skal nakað við úr øðrum av hinum evnisøkjum.

- Føroysk søga, samfelag, mentan, náttúra, djóralív og list í mun til pensum

Í synopsis skal vera skillig ávísing til, hvar og nær tú vilt taka serlig evnisøki uppí, sum kanska ikki eru ein sjálvsagdur partur av túrinum.

Guideteknikkur:

Á tí skipaða túrinum skal næmingurin prógva, at hann hevur lært guideteknikk. Tað er, at næmingurin á túrinum skal vísa:

- At tað ber til at gera eina sannførandi vælkomu fyri gestirnar á túrinum
- At tað ber til at tosa hart og týðiliga, so at allir gestir hoyra ferðaleiðaran
- At tú hevur fyrilit við veðri og vindi, og fólk eru ílatin eftir umstøðunum, so at gestirnir fáa tær best møguligu upplivingarnar
- At tað ber til at gera "walk and talk".
- At tað ber til at gera túrin uttanat. Tú kanst hava ferðaleiðaratilfarið hjá tær, sum vegleiðing
- At tú kanst gera ein túr við hóskandi blanding av: læring, undirhaldi og estetikki
- At tú hevur skil á árstølum og tílíkum fakta
- At tú fylgir teirri ætlan, sum tú hevur skitserað í synopsis, sum tú hevur latið inn
- At tú ert tænastuhugað/-ur, og at tú sum ferðaleiðari ert tilvitað/-ur um tørvin hjá gestunum
- At tú fært gjørt ein sannførandi enda á túrinum